

**DET KONGELIGE
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENT**

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref
12/3097-

Dato
07.2014

Høring om forslag til endring i forskrift om spesialistgodkjenning av helsepersonell og turnusstillinger for leger - opphør av spesialistgodkjenning av optikere

1 Innledning

Helse- og omsorgsdepartementet foreslår i dette høringsnotatet endring i forskrift av 21. desember 2000 nr. 1384 om spesialistgodkjenning av helsepersonell og turnusstillinger for leger. Forskriftsendringen innebærer at offentlig spesialistgodkjenning av optikere i kontaktlinsetilpasning opphører.

2 Bakgrunn

Stortinget ba i anmodningsvedtak truffet ved behandling av Ot.prp. nr. 83 (2008-2009), jf Innst. O. Nr. 122 (2008-2009) om at *"regjeringen legger frem en egen sak om organisering og vilkår for den fremtidige ordningen med spesialistgodkjenning og utdanning av spesialister i helsevesenet"*. Som del av oppfølgingen av anmodningsvedtaket har Helse- og omsorgsdepartementet blant annet vurdert om optikerne fortsatt bør omfattes av den offentlige spesialistgodkjenningsordningen når de gjennomfører spesialistutdanning i kontaktlinsetilpasning. Saken ble gitt omtale i Prop. 1S (2013-2014).

I Norge tildeles i dag leger, tannleger og optikere offentlig spesialistgodkjenning. Legene har 44 spesialiteter og tannlegene har 7 spesialiteter. Legenes spesialistutdanninger gjennomføres over 5 – 8 år i en kombinasjon av teori og heltids legestilling i spesialisthelsetjenesten. Fulltids spesialistutdanning for tannleger normeres til 36 timer per uke i 40 uker per år i 3 år. Optikerne har kun én spesialitet og denne er knyttet til kontaktlinsetilpasning. Utdanningen har et totalomfang på 7 uker fordelt på flere samlinger ved Høgskolen i Buskerud.

3 Gjeldende rett

Offentlig spesialistgodkjenning av optikere gis i dag med hjemmel i lov av 2. juli 1999 nr. 64 om helsepersonell m.v. (helsepersonelloven) § 51, jf § 6 i forskrift av 21. desember 2000 nr.

1384 om spesialistgodkjenning av helsepersonell og turnusstillinger for leger. Bestemmelsen lyder:

§ 6. Vilkår for spesialistgodkjenning av optikere

Den som har fått autorisasjon som optiker og som i tillegg har gjennomgått godkjent utdanning i kontaktlinsetilpasning, kan etter søknad få godkjenning som optiker med kontaktlinsekompetanse.

Tilsvarende kan utenlandsk utdanning i kontaktlinsetilpasning danne grunnlag for godkjenning av optiker med kontaktlinsekompetanse, dersom utdanningen er faglig jevn god og kan sidestilles med norsk utdanning.

4 Dagens utdanning

I Norge er det kun Høgskolen i Buskerud som tilbyr utdanning for optikere.

4.1 Bachelorutdanning

Bachelorutdanningen i optometri (utdanningen for optikere) utgjør 180 studiepoeng fordelt på 3 studieår. Utdanningen gir ved bestått eksamen rett til autorisasjon som optiker (i mange land kalt optometrist) etter helsepersonelloven § 48 første ledd bokstav p. Det utdannes i snitt 44 optikere per år. Norges optikerforbund opplyser at om lag 90 prosent av disse har tatt spesialistutdanningen i kontaktlinsetilpasning og søkt spesialistgodkjenning.

4.2 Masterutdanning

Mastergradsstudiet i optometri og synsvitenskap omfatter til sammen 120 studiepoeng. Studiet er organisert som et heltidsstudium over 2 år med 30 studiepoeng hvert semester, men kan også tas på deltid over et tidsrom på 4-5 år. Mastergradsstudiet tilbyr to alternative fordypninger: (1) ortoptikk og pediatrik optometri og (2) allmennoptometri.

4.3 Dagens spesialistutdanning

Spesialistutdanning i kontaktlinsetilpasning startet i 1972 som en selvstendig videreutdanning. I 2007 ble den godkjent av NOKUT og Kunnskapsdepartementet som en del av mastergraden i optometri og synsvitenskap. Spesialistutdanning i kontaktlinsetilpasning, som inngår som en modul i mastergradsutdanningen, kan også tas separat, dvs uten at man melder seg på hele masterutdanningen.

Nåværende spesialistutdanning i kontaktlinsetilpasning er en del av en første felles modul for begge fordypningsområdene under masterstudiet og omfatter avansert kontaktlinsetilpasning (Kontaktlinser II). Modulen utgjør 30 studiepoeng og består av flere samlinger på Høgskolen i Buskerud med et totalomfang på syv uker. Opptakskrav er i hovedsak bachelor i optometri fra 2006 eller senere, eller tilsvarende. Tidligere har det vært krav om ett års praksis for å kunne søke om opptak på modulen i kontaktlinsetilpasning som gir spesialistgodkjenning, men fra og med høsten 2012 er opptakskravet redusert til krav om åtte ukers praksis. Opptakskravet inkluderer også at søkeren har gjennomført minimum 100 dokumenterte synsundersøkelser. Utdanningen avsluttes med praktisk/klinisk og teoretisk eksamen.

5 Endringen i utdanningsmodellen i 2011

Endret utdanningsmodell for optikere trådte i kraft for studentene som startet bachelorstudiet høsten 2011. Basis kontaktlinsetilpasning (Kontaktlinser I) ble da lagt inn i andre og tredje året av bachelorutdanningen i optometri med til sammen 15 studiepoeng. Som konsekvens av endringen vil kandidater som uteksamineres med bachelorgrad i optometri fra våren 2014 også inneha kompetanse til å utføre tilpasning av de typer kontaktlinser som oftest blir valgt for personer som får bistand av optikere i privat praksis.

6 Departementets vurdering og forslag

En autorisert optiker med bachelorutdanning fra 2014 og senere vil kunne tilpasse de mest vanlige brytningsfeilene med myke eller formstabile linser. Den norske kontaktlinsekompetansen i optikerutdanningen er med dette sammenlignbar med hva som i dag undervises i utdanningene for optikere i Danmark og Sverige. Departementet legger til grunn at kompetanse i enklere kontaktlinsetilpasning med den siste endringen i utdanningen er tilstrekkelig ivaretatt i grunnutdanningen for optikere. Når denne kompetansen nå er lagt til den autorisasjonsgivende grunnutdanningen, anser departementet at de hensyn spesialistgodkjenningsordningen ivaretok, nå ivaretas av autorisasjonsordningen.

Et annet forhold gjelder det faktum at spesialistutdanningen for leger og tannleger har en varighet på mellom 3-8 år, mens optikernes spesialistutdanning omfatter en modul i mastergraden bestående av fellessamlinger på tilsammen 7 uker. Sammenlignet med omfang og innhold i spesialistutdanningen for leger og tannleger, ansees mastergradens modul i avansert kontaktlinsetilpasning (Kontaktlinser II, dvs. spesialistutdanningen) ikke å være av så stort faglig omfang eller varighet at det fra det offentliges side er ønskelig å opprettholde en egen spesialistgodkjenning for optikere. Departementet foreslår på denne bakgrunn å oppheve ordningen. Verifisering av kompetanse i avansert kontaktlinsetilpasning ansees å være tilstrekkelig ivaretatt gjennom offentlig vitnemål gitt av Høgskolen i Buskerud etter gjennomført og bestått modul Kontaktlinser II.

Det foreslås at dagens spesialistgodkjenning for optikere opphører for optikere med bachelorutdanning fra 2014 og senere. For optikere med utdanning fra før dette tidspunkt, se punkt 7 om behov for overgangsordning.

Det følger av helsepersonelloven § 54 første ledd at autorisasjon, lisens og spesialistgodkjenning bortfaller når vedkommende helsepersonell fyller 75 år. Optikere som allerede innehar en spesialistgodkjenning vil derfor beholde denne frem til de fyller 75 år.¹

7 Behov for overgangsordning

Da optikere utdannet fra og med sommeren 2014 vil ha basis kontaktlinsetilpasning i grunnutdanningen, kan spesialistgodkjenningen i prinsippet opphøre fra samme tid.

¹ Helse- og omsorgsdepartementet sendte 26. mai 2014 på høring et forslag om å endre aldersgrensen for bortfall av helsepersonells autorisasjon, lisens eller spesialistgodkjenning fra 75 til 80 år. Høringsfristen er 1. oktober 2014.

Det vil imidlertid være behov for overgangsordninger for kandidater som ble uteksaminert med bachelorgrad i 2012 og 2013 fordi disse ikke fikk basis kontaktlinsekompetanse gjennom grunnutdanningen. Det samme vil gjelde for kandidater som ble uteksaminert med bachelorgrad etter 2006 og som hittil ikke har søkt spesialistgodkjenning. Departementet mener derfor at disse optikerne må gis en overgangsordning fram til utgangen av 2016 slik at det er mulig å gjennomføre spesialistutdanningen og søke offentlig spesialistgodkjenning.

8 Økonomiske og administrative konsekvenser av forslaget

Det vil ikke være økede økonomiske eller administrative konsekvenser av forslaget. Helsedirektoratet har ansvar for å godkjenne spesialister. Omfanget av spesialistgodkjenninger av optikere er av så vidt lite omfang at forslaget ikke vil medføre vesentlig reduserte kostnader for Helsedirektoratet.

9 Forslag til forskrift om endring av forskrift om spesialistgodkjenning av helsepersonell og turnusstillinger for leger

I forskrift om spesialistgodkjenning av helsepersonell og turnusstillinger for leger (FOR 2000-12-21 nr. 1384) gjøres følgende endringer:

§ 6 oppheves.

§ 19 nytt annet ledd skal lyde:

Den som har fått autorisasjon som optiker etter fullført utdanning i tidsrommet 2006 – 2013, og som i tillegg har gjennomført utdanning i kontaktlinsetilpasning (Kontaktlinser II i master i optometri og synsvitenskap), kan etter søknad innen 31. desember 2016 få spesialistgodkjenning som optiker med kontaktlinsekompetanse.

10 Ikrafttredelse

Det foreslås at forskriftsendringen skal tre i kraft fra 1. januar 2015.

11 Frister for høringsuttalelse og praktisk informasjon

Frist for høringsuttalelse er 15. oktober 2014.

Departementet ber om at eventuelle merknader til høringsforslaget sendes elektronisk til: postmottak@hod.dep.no. Høringsuttalelser kan også sendes til: Helse- og omsorgsdepartementet, Postboks 8011 Dep, 0030 Oslo.

Høringsbrevet kan lastes ned fra Helse- og omsorgsdepartementets internettside på følgende adresse: <http://www.regjeringen.no/nb/dep/hod/dok/hoeringer>

Eventuelle spørsmål om høringsbrevet kan rettes til seniorrådgiver Inger Lise Vestby, e-postadresse: ilv@hod.dep.no.

Med vennlig hilsen

for Simon Kodal

Cathrine Meland (e.f.)
ekspedisjonssjef

for Inger Lise Vestby
Anne-Mette Ullhammer
avdelingsdirektør

Adresseliste

Arbeids- og sosialdepartementet	Postboks 8019 Dep	0030	OSLO
Arbeidsgiverforeningen Spekter	Postboks 7052 Majorstuen	0306	OSLO
Den norske legeforening	Postboks 1152 Sentrum	0107	OSLO
Den norske tannlegeforening	Postboks 3063 Elisenberg	0207	OSLO
Fagforbundet	Postboks 7003 St. Olavs plass	0130	OSLO
Fellesorganisasjonen	Postboks 4693 Sofienberg	0506	OSLO
Finansdepartementet	Postboks 8008 Dep	0030	OSLO
Forbrukerrådet	Postboks 4594 Nydalen	0404	OSLO
Funksjonshemmedes fellesorganisasjon	Mariboesgate 13	0183	OSLO
Helse Midt-Norge RHF	Postboks 464	7501	STJØRDAL
Helse Nord RHF		8038	BODØ
Helse Sør-Øst RHF	Postboks 404	2303	HAMAR
Helse Vest RHF	Postboks 303 Forus	4066	STAVANGER
Høgskolen i Buskerud	Postboks 235	3603	KONGSBERG
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	Postboks 8112 Dep	0032	OSLO
Kommunesektorens interesse- og arbeidsgiverorganisasjon	Postboks 1378 Vika	0114	OSLO
Kunnskapsdepartementet	Postboks 8119 Dep	0032	OSLO
Norges Blindforbund	Postboks 5900 Majorstuen	0308	OSLO
Norges Handikapforbund	Postboks 9217 Grønland	0134	OSLO
Norges Optikerforbund	Øvre Slottsgate 18/20	0157	OSLO
Norsk pasientforening	Postboks 376 Sentrum	0102	OSLO
Norske Ortopstisters Forening	Frida Hansensvei 30	4016	STAVANGER
Statens helsepersonellnemnd	Postboks 8022 Dep	0030	OSLO
Statens helsetilsyn	Postboks 8128 Dep	0032	OSLO
Akademikerne	Fridtjof Nansens plass 6	0160	OSLO
Helsedirektoratet	Postboks 7000 St. Olavs plass	0130	OSLO
Statens autorisasjonskontor for helsepersonell	Postboks 8053 Dep	0031	OSLO
Statens helsepersonellnemnd		0030	OSLO